

определение по гр.д.№ 721 от 2025 г. на ВКС на РБ, ГК, първо отделение

О П Р Е Д Е Л Е Н И Е

№ 624

гр.София, 11.02.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

Върховният касационен съд на Република България, Гражданска колегия, състав на първо гражданско отделение в закрито съдебно заседание на двадесет и първи януари две хиляди двадесет и шеста година в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: ДИЯНА ЦЕНЕВА

ЧЛЕНОВЕ: ТЕОДОРА ГРОЗДЕВА

МИЛЕНА ДАСКАЛОВА

като изслуша докладваното от съдия Т.Гроздева гр.д.№ 721 по описа за 2025 г. приема следното:

Производството е по реда на чл.290 и сл. ГПК.

Образувано е по касационна жалба на Б. Б. Б. срещу решение № 221 от 25.11.2024 г. по в.гр.д.№ 363 от 2024 г. на Пловдивския апелативен съд, 1-ви граждански състав, с което е потвърдено решение № 714 от 04.06.2024 г. по гр.д.№ 1323 от 2023 г. на Пловдивския окръжен съд за отхвърляне на предявения от Б. Б. Б. срещу Н. П. Н. иск с правно основание чл.45 ЗЗД за сумата 75 000 лв., представляваща обезщетение за неимуществени вреди от грубо накърняване на честта, достойнството и доброто име в обществото на ищеца с действия- изявления на ответника в предаване, излъчено по „Канал 3“ на 13.10.2017 г. /разгласяване на позорно за ищеца обстоятелство, че като физическо лице имал непогасени данъчни задължение към Община Сопот/, ведно със законната лихва върху тази сума, считано от 13.10.2017 г. до окончателното плащане.

С определение № 5237 от 14.11.2025 г. настоящият състав на ВКС е допуснал касационното обжалване на решението на основание чл.280, ал.2, предл.3 ГПК- поради неговата очевидна неправилност.

В проведеното открито съдебно заседание пълномощникът на касатора Б. Б. Б. поддържа касационната жалба. Моли обжалваното решение да бъде отменено.

Пълномощникът на ответника по жалбата Н. П. Н. оспорва същата. Моли обжалваното решение да бъде оставено в сила. Претендира за направените по делото пред ВКС разноски.

Върховният касационен съд, ГК, състав на първо г.о. приема следното: За да постанови решението си за потвърждаване на първоинстанционното решение за отхвърляне на предявения от Б. Б. срещу Н. Н. иск по чл.45 ЗЗД за обезщетение за неимуществени вреди от непозволено увреждане, въззивният съд е приел за основателно направеното от ответника Н. Н. възражение за погасителна давност. Посочил, че давностният срок за предявяване на иска е 5-годишен и съгласно чл.114, ал.3 ЗЗД започва да тече от датата на откриване на дееца, а когато деецът е известен- от извършването на деликта. В случая, доколкото деецът е бил известен, този 5-годишен давностен срок е започнал да тече от извършването на деликта- 13.10.2017 г. и към датата на предявяване на иска на 12.05.2023 г. вече е бил изтекъл.

В съответствие със задължителната практика на ВКС, обективирана в Тълкувателно решение № 5 от 05.04.2006 г. по тълк.д.№ 5 от 2005 г. на ОСГК на ВКС, въззивният съд е приел, че воденият наказателен процес за същото деяние, извършено от ответника /н.ч.х.д.№ 11907 от 2018 г. на Софийския районен съд, НК, 116 състав/, не представлява „процес относно вземането“ за обезщетение по чл.45 ЗЗД на пострадалия от това деяние по смисъла на чл.115, ал.1, б.“ж“ ЗЗД и съответно не спира давността по претенцията по чл.45 ЗЗД.

На следващо място въззивният съд е приел, че предявяването на граждански иск с тъжбата, въз основа на която е образувано наказателното производство, няма за последица прекъсване на давността, когато този иск не е бил приет за съвместно разглеждане в наказателното производство. Съдът е отчел факта, че в конкретния случай наказателното дело е било образувано по тъжба на пострадалия /ищец по настоящото дело/ Б. Б., която съдържа и искане ответникът Н. Н. да бъде осъден да заплати на Б. обезщетение за причинени му неимуществени вреди от деянието в размер на 5 000 лв. Тъй като обаче наказателният съд не е приел тази претенция за съвместно разглеждане с наказателното дело, следвало да се счете, че граждански иск въобще не е бил

предявяван, а и оттам- че не е могло да настъпи прекъсване на погасителната давност. Според съда, както съгласно чл.116, б.“б“ ЗЗД се приема, че давността не се прекъсва, ако искът не бъде уважен, същото би следвало да се приеме и за случаите, в които производството по гражданския иск е прекратено или същият изобщо не е приет за разглеждане, както е в случая.

Дори и да се приемела за вярна тезата на ищеца, че за да се прекъсне давността, не е необходимо приемането на гражданския иск за съвместно разглеждане в наказателното производство с нарочен акт на наказателния съд, а е достатъчно единствено изявлението на ищеца, според въззивния съд възражението за давност отново било основателно, тъй като по твърдение на самия ищец гражданският му иск е останал неуважен, а съгласно чл.116, б.“б“ ЗЗД в тези случаи се счита, че давността не е прекъсната.

Видно от тези мотиви на съда, същественият за разрешаване на спора по настоящото дело правен въпрос е: Прекъсва ли се на основание чл.116, б.“б“ ЗЗД погасителната давност за вземане за обезщетение за вреди от извършено престъпление с предявяването на иск за тези вреди по наказателното дело, ако наказателният съд е отказал да приеме този иск за съвместно разглеждане в наказателното производство, респективно ако е отменил определението, с което е приел гражданския иск за съвместно разглеждане в наказателното производство ?

По този правен въпрос, обуславящ изхода на делото, в проведеното на 21.01.2026 г. открито съдебно заседание страните се позоваха на противоречива практика на Върховния касационен съд в решения по чл.290 ГПК:

1. Пълномощникът на касатора се позовава на решение № 50 от 19.03.2019 г. по гр.д.№ 3438 от 2018 г. на Върховния касационен съд, ГК, IV г.о. и решение № 122 от 30.08.2021 г. по гр.д.№ 1817 от 2020 г. на Върховния касационен съд, ГК, IV г.о., в които е прието следното: Съгласно чл.116, б.“б“ ЗЗД давността се прекъсва с предявяването на иск за вземането и съгласно чл.115, б.“ж“ ЗЗД не тече докато трае съдебният процес относно вземането. Когато в наказателния процес е позволено предявяването на граждански иск, давността прекъсва и спира да тече с предявяването му независимо от това в коя фаза се намира наказателното производство- досъдебна или съдебна. Приемането на иска за съвместно разглеждане в наказателното производство, като акт на наказателния съд по движението на делото

и последващо отменяване на този акт или постановяването на акт за прекратяване на производството по приетия граждански иск нямат значение за прекъсването и спирането на давността, тъй като тези правни последици вече са настъпили с неговото предявяване. Правната последица от тези „прекратителни“ актове на наказателния съд е отделянето на гражданския иск за разглеждане по реда на ГПК. Ако това не е постановено изрично от наказателния съд, подаването на нова искова молба пред гражданския съд съставлява молба за отделно разглеждане на вече предявения иск по реда на ГПК. В този случай настъпилите с предявяването на гражданския иск в наказателното производство прекъсване и спиране на давността могат да отпаднат с обратна сила съгласно чл.116, б.“б“ ЗЗД само ако гражданският съд прекрати производството по иска, като нередовно предявен или недопустим.

2. Пълномощникът на ответника по жалбата се позова на решение № 143 от 11.05.2012 г. по гр.д.№ 1424 от 2011 г. на Върховния касационен съд, ГК, III г.о., в което е прието дословно следното: „При отказ на съда да приеме за съвместно разглеждане с наказателния процес граждански иск на пострадалия, както и да го конституира в качеството на граждански ищец в наказателния процес, следва да се счита, че иск изобщо не е бил предявяван, а оттам и че не е могло да настъпи прекъсване на погасителния давностен срок по силата на чл.116, б.“б“ ЗЗД. Съгласно императива на закона давността не се счита за прекъсната, ако искът не бъде уважен. Същото разрешение следва да се възприеме на още по-голямо основание в случаите, при които предявеният в наказателния процес граждански иск въобще не е бил приет за разглеждане“.

Предвид констатираното противоречие в горепосочените решения на ВКС, постановени по реда на чл.290 ГПК, производството по настоящото дело следва да бъде спряно и на основание чл.292 ГПК следва да бъде предложено на ОСГТК на ВКС да постанови тълкувателно решение по следния обуславящ изхода на настоящото дело и противоречиво разрешаван от ВКС въпрос: Прекъсва ли се на основание чл.116, б.“б“ ЗЗД погасителната давност за вземане за обезщетение за вреди от извършено престъпление с предявяването на иск за тези вреди по наказателното дело, ако наказателният съд е отказал да приеме този иск за съвместно разглеждане в наказателното производство, респективно ако е отменил

определението, с което е приел гражданския иск за съвместно разглеждане в наказателното производство ?

Воден от изложеното и на основание чл.292 ГПК, Върховният касационен съд, състав на първо гражданско отделение

О П Р Е Д Е Л И:

ОТМЕНЯ определението за даване ход на делото по същество в съдебно заседание, проведено на 21.01.2026 г.

СПИРА производството по гр.д.№ 721 по описа за 2025 г. на Върховния касационен съд, ГК, първо гражданско отделение.

ПРЕДЛАГА на Общото събрание на Гражданската и Търговската колегии на ВКС да постанови тълкувателно решение по следния въпрос: Прекъсва ли се на основание чл.116, б.“б“ ЗЗД погасителната давност за вземане за обезщетение за вреди от извършено престъпление с предявяването на иск за тези вреди по наказателното дело, ако наказателният съд е отказал да приеме този иск за съвместно разглеждане в наказателното производство, респективно ако е отменил определението, с което е приел гражданския иск за съвместно разглеждане в наказателното производство ?

Определението не подлежи на обжалване.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: 1.

2.